

Zarys przemian społecznych w Korei w okresie 1881-1907, na podstawie fotografii z epoki

Norbert Bociański, Zbigniew Sperka

Korea do połowy XIX w. była państwem feudalnym o bogatej historii i kulturze. W kraju tym od XIV w., aż do 1910 r. panowała dynastia Joseon. Najwyższą władzę w państwie sprawował król który kierował Urzędem Centralnym oraz przez wyznaczonych przez siebie urzędników zarządzał prowincjami, okręgami i powiatami swego kraju. Biurokrację cywilną i wojskową sprawowali uczeni konfucjańscy⁶⁸.

Społeczeństwo koreańskie podzielone było na cztery klasy: Yangban, Jung-in, Sang-in, Kuan-in. Na samej górze znajdowali się Yangbani czyli szlachta w teorii wywodząca się z konfucjanistów którzy zdali państwowy egzamin gwa-geo, do którego prawo mieli przystąpić przedstawiciele prostego ludu jeśli tylko spełniali wstępne kryteria. W praktyce tylko niewielu przedstawicielom klasy Sang-in się to udało. Większość Yangbanów było przedstawicielami dawnych rodów szlacheckich lub potomkami Yangbanów którzy wcześniej odnieśli sukces i w ten sposób chcieli zapewnić przyszłość swej rodzinie zwłaszcza, że dzieci urzędników zwolnione były ze wstępnych egzaminów.

Jung-in było warstwą pośrednią pomiędzy szlachtą a ludem. Byli to przedstawiciele niższych urzędów wyspecjalizowanych w danym zawodzie: prawnicy, medycy, geomeci, księgowi, tłumacze itp.

Sang-in czyli prosty lud stanowili głównie chłopci i rzemieślnicy oraz przedstawiciele zawodów związanych z usługami np. rzeźnicy, tragarze, tancerze itd.

Na samym dole stali niewolnicy Kuan-in. Niewolnikiem można było zostać w wyniku wzięcia do niewoli, z urodzenia, z wyroku sądowego lub z własnej woli⁶⁹.

System oświaty dynastii Joseon był podzielony na państwowy i prywatny. Ten ostatni głównie na prowincji, gdzie odsunięci od władzy urzędnicy zakładali szkoły by wyżyć w powstałej sytuacji. Systemem edukacji objęci byli tylko chłopcy. Szkoły uczyły pisanie, czytania oraz zaznajamiały

⁶⁸ E. Brodzianka, *Historia Nowożytna Krajów Azji i Afryki*, Warszawa 1980, s. 108–109; Y. I. Chung, *Korea under siege 1876–1945: Capital Formation and economic transformation*, Oxford 2006, s. 7–8; T. Goban-Klas, *Historia i współczesność Korei: Od pustelniczego królestwa do Azjatyckiego tygrysa*, Toruń 2006, s. 47.
⁶⁹ J. P. Rurarz, *Historia Korei*, Warszawa 2009, s. 220–221; W. Sieroszwski, *Korea*, Kraków 1960, s. 234–250; M. Peterson, P. Margulies, *A brief history of Korea*, New York 2009, s. 80–81.

uczniów z klasyką chińską. Szkoły wyższe przygotowywały uczniów do zdania państwowych egzaminów⁷⁰.

System rozrachunkowy opierał się głównie o ryż, z rzadka o jedwab i papierowe pieniądze. Monety używane były jeszcze bardziej sporadycznie. W XIX w. za regencji Deawon-guna podjęto pierwszą próbę wprowadzenia systemu monetarnego obejmującą cały kraj. Jednak reforma ta nie powiodła się⁷¹.

Sprawiedliwość dynastii Joseon była bardzo surowa. Za przewinienia jednostki mogła być ukarana cała rodzina. Kary wahały się od chłosty do kary śmierci. Stosowane były zasłania na prowincję, które wielokrotnie kończyły się w przypadku rodziny królewskiej i wysokich urzędników samobójstwem. Stosowane było również wygnanie, degradacja statusu społecznego lub od razu przepisanie skazanego do stanu niewolniczego. Więziennictwo prawie nie istniało. Oskarżeni przetrzymywani byli w zamknięciu do chwili ogłoszenia wyroku i wykonania kary. Stosowane było również piętnowanie ludzi za przestępstwa których się dopuścili⁷².

Dynastia Joseon w 1457 r. zakończyła reformę armii. Zakazano wtedy arystokracji posiadania własnych oddziałów. Wprowadzona państwowa armia miała charakter poborowy. Wojska państwowe dzieliły się na dwie armie: stołeczną i jin-gwan (prowincjonalna). Armia stołeczna stacjonowała w Seulu i składała się z 16,5 tys żołnierzy zgrupowanych w 5 dywizjach. Armia ta odpowiadała m.in. za kontrolę armii prowincjonalnej również składającej się z 5 dywizji. Marynarka wojenna podlegała armii prowincjonalnej. Ówczesny system wojskowy w niemal nie zmienionej formie przetrwał do połowy XIX w. W koreańskim wojsku broń palna w postaci arkebuzów i dział pojawiła się wraz z japońską inwazją na Półwysep Koreański pod koniec XVII w⁷³. Pomimo to jeszcze w XIX w. w armii choć już nie powszechnie stosowane były pancerze. Na pierwszej fotografii nieznanego autora widzimy żołnierza ubranego w taki oto pancerz. Na drugiej fotografii widzimy żołnierzy w koreańskim lekkim stroju podczas służby⁷⁴.

Do 1876 r. królestwo koreańskie pogrążone było w izolacji. Wiązało się to z dwoma wojnami, które spustoszyły półwysep. W XVI w. z inwazją japońską, a w XVII mandżurską. Tuż po wojnach opiumowych Koreą zaczęły się interesować mocarstwa, podróżnicy, misjonarze oraz kupcy. Szczególnie państwem tym interesowały się: Francja, USA, Rosja, Japonia ale także Wielka Brytania i

⁷⁰ J. P. Rurarz, *Historia Korei*, dz. cyt., s. 223–227, 236; T. Goban-Klas, *Historia i współczesność Korei...*, dz. cyt., s. 40–41.

⁷¹ E. Brodzianka, *Historia...*, dz. cyt., s. 111; J. P. Rurarz, *Historia Korei*, dz. cyt., s. 222.

⁷² J. P. Rurarz, *Historia Korei*, dz. cyt., s. 222–223.

⁷³ Tamże, s. 219–220, 244.

⁷⁴ Zob. aneks nr 1.

Niemcy⁷⁵. Wśród kupców najwięcej uwagi w przełamaniu izolacji poświęcił Ernest Jacob Oppen pruski obywatel o żydowskich korzeniach który kilkakrotnie wybierał się do tego kraju. W 1898 r. podjął wraz z katolickimi misjonarzami prawdopodobnie najbardziej niewiarygodną próbę przełamania izolacji w historii świata. W celu pozyskania kontaktów handlowych postanowił sprofanować grób dziadka króla Gojonga i ciałem zmarłego szantażować koreański rząd. Cała akcja zakończyła się porażką E. J. Oppera który wraz ze swoimi ludźmi zmuszony był do ucieczki do Hongkongu⁷⁶.

W czerwcu 1866 r. w Pyeong-yangu (Phenionie) doszło do incydentu z amerykańskim statkiem „Generał Sherman”. Koreańskie władze w wyniku wrogich działań załogi spaliły statek i wymordowały całą załogę. W tym samym roku Wielki Książę Daewon-gun zmienił swą dotąd przychylną politykę do katolików rozpoczynając w ten sposób prześladowania w swym kraju francuskich misjonarzy oraz chrześcijańskich neofitów. Te dwa wydarzenia miały posłużyć Paryżowi i Waszyngtonowi jako pretekst do karnych ekspedycji⁷⁷.

Pierwsi na Koreę uderzyli Francuzi. W sierpniu 1866 r. dotarły tam trzy okręty wraz z 700 żołnierzami wysłanymi na polecenie Napoleona III. Francuzi dokonali desantu na wyspę Ganghwa gdzie początkowo odnosili zwycięstwa lecz napotkali na opór Koreańczyków broniących się w buddyjskim klasztorze Jeongdeung w wyniku którego zmuszeni byli do opuszczenia królestwa⁷⁸. Z tej wyprawy pochodzą pierwsze według Terrego Bennetta fotografie wykonane w Korei przedstawiające Koreańczyków⁷⁹. Nie znamy niestety autora tych zdjęć ani nie mamy 100 % pewności co do czasów ich powstania⁸⁰. Pierwsze w stu procentach potwierdzone fotografie pochodzą z 1871 r. Wykonał je Brytyjczyk włoskiego pochodzenia Felix Beato oficjalny fotograf amerykańskiej ekspedycji karnej⁸¹, która tak jak pięć lat wcześniej francuska pomimo początkowych sukcesów zakończyła się klęską 1230 amerykańskich żołnierzy. Pomimo tego, że Amerykanie dysponowali przewagą technologiczną Beato wykonał podczas wyprawy serię zdjęć zarówno amerykańskich marynarzy jak i Koreańczyków, działania wojenne jak i ówczesne koreańskie krajobrazy i realia. Obecnie Felix Beato jest uważany za człowieka który na trwałe wprowadził w Korei fotografię a tym samym rozpoczął za pomocą zdjęć dokumentację jej dziejów⁸². Oto kilka przykładowych fotografii wówczas wykonanych.

⁷⁵ A. Dominik, *Korea*, Katowice 1992, s. 27; M. J. Seth, *A History of Korea: From Antiquity to the Present*, Lanham 2010, s. 228–234.

⁷⁶ M. Peterson, P. Margulies, *A brief history...*, dz. cyt., s. 119–120; J. P. Rurarz, *Historia...*, dz. cyt., s. 277–278.

⁷⁷ E. Brodzianka, *Historia...*, dz. cyt., s. 122–123, M. J. Seth, *A History of Korea*, dz. cyt., s. 230–232.

⁷⁸ J. P. Rurarz, *Historia...*, dz. cyt., s. 279.

⁷⁹ Patrz aneks nr 2.

⁸⁰ T. Bennett, *Korea: Caught In Time*, 2009, s. 2–3, 5.

⁸¹ Tamże, s. 1–3.

⁸² T. Bennett, *Korea: Caught ...*, dz. cyt., s. 5–7; J. P. Rurarz, *Historia...* dz. cyt., s. 280.

Na pierwszej z nich widzimy amerykańskich żołnierzy podczas dokonywania desantu. Na kolejnej amerykańskich merynos pozujących przy koreańskiej świątyni. Następna przedstawia zabitych 350 koreańskich żołnierzy tuż po bitwie w pobliżu fortu Du Coude oraz koreańskich rybaków⁸³. 26 lutego 1876 r. Japończykom udało się przełamać koreańską izolację i tym samym otworzyć ją na świat.

Umożliwiło to mocarstwom jak i ich mieszkańcom na rozpoczęcie penetracji Półwyspu Koreańskiego⁸⁴. Ich przedsięwzięciom towarzyszyła często fotografia. W 1881 r. koreański rząd świadomy z konieczności przeprowadzenia reform postanowił wysłać misję do Japonii gdzie wówczas przeprowadzano intensywną westernizację kraju. Członkowie tej misji będąc pod wrażeniem zastanych w Japonii zmian, po powrocie do kraju w 1882 r. zgodni byli co do tego, że należy niezwłocznie przeprowadzić reformy. Różniło ich jednak przekonanie co do tego jak je przeprowadzić.

Nastąpił wtedy podział na stronnictwa prochińskie i projapońskie. Prochińskie wzorowało reformy kraju na modłę chińską. Na czele tej frakcji stała królowa Min oraz jej bratanek Min Yeong-ika. Stronnictwo projapońskie dążyło do reform w stylu Meiji. Na czele tej grupy stanęli Bak Yeonghyo i Gim Okgyun. Powołali oni w 1882 r. partię Gaehwa Dongnipdong (Partię Niezależności i Modernizacji)⁸⁵.

Wyprawa do Tokio stała się impulsem do przemian społecznych. W tym samym roku w Seulu rozpoczęły się pierwsze reformy poświęcone finansom i wojsku. Utworzono nowoczesne ministerstwa do spraw zagranicznych, wewnętrznych i kultury. Zatrudniono zagranicznych doradców. Za reformy wojska odpowiedzialny był wuj królowej Min Gyeomyio. Utworzył on elitarny oddział szkolony przez porucznika Holimoto Reizo (wkrótce zabitego przez koreańskich żołnierzy) na modłę zachodnią, wyposażony w nowoczesny jak no ówczesne koreańskie warunki sprzęt wojskowy. W oddziale tym służyli synowie Yangbanów, którzy otrzymywali wyższe uposażenie niż w pozostałych oddziałach w których to w wyniku korupcji zaprzestano płacić żołdu. Te podwójne standardy doprowadziły do wybuchu buntu pozostałych żołnierzy armii. Gniew żołnierzy skupił się na członkach rodziny Min, dynastii panującej a także na japońskim przedstawicielstwie w Seulu które spalono. Ówczesny japoński ambasador zmuszony został do ucieczki z Seulu. Sytuację w kraju udało się uspokoić dzięki rezygnacji z reform i 5000 chińskich żołnierzy. Na całym tym zamieszaniu usiłował skorzystać Wielki Książę Daewong. Jego poczynania zostały odebrane przez chińskiego

⁸³ Patrz aneks nr 3.

⁸⁴ T. Goban-Klas, *Historia i współczesność Korei...*, dz. cyt., s. 51l.

⁸⁵ J. P. Rurarz, *Historia...*, s. 282, 285, 288–289.

ambasadora za groźbę. Podstępnie zwabiono go na chiński statek po czym został uprowadzony do Chin. Dopiero w 1885 r. udało mu się opuścić Pekin. Z kolei rząd w Tokio wykorzystał całą tą sytuację do wymuszenia na Seulu odszkodowania oraz podpisania nierównoprawnego traktatu⁸⁶. Tokio stało też za nieudanym zamachem stanu przeprowadzonym 4 grudnia 1884 r. przez członków stronnictwa projapońskiego przy wsparciu japońskich żołnierzy.

Bak i Gin planowali stworzyć własny rząd, zabić swego rywala który niedawno wrócił z misji dyplomatycznej do USA Min Yeing-ika odsunąć jego rodzinę od władzy oraz przeprowadzić niezbędne reformy. Spiskowcy w ciągu trzech dni zostali rozgromieni przez chińskich żołnierzy. Buntownicy zostali zmuszeni do ucieczki do Japonii⁸⁷. Poczynania japońskie uznane zostały za zagrożenie dla Pekinu. Postanowiono jednak pójść na kompromis w którego rezultacie zostało podpisane porozumienie w Tianjinie w kwietniu 1885 r. zwane od nazwisk autorów Li-Ito. Porozumienie regulowało wzajemne pozycje Chin i Japonii w Korei co zapewniło uniknięcia konfliktu na okres niemal 10 lat⁸⁸.

W tym okresie Koreańczycy nie zaniechali reform lecz były one przeprowadzane na modłę chińską. Przemiany społeczne wiązały się głównie z pojawieniem gazet tj. Dekadnik Stołeczny oraz pod wpływem mieszkańców Zachodu. Zaszczepiano społeczeństwu nowe idee. Symbolem zmian stała się sama rodzina królewska⁸⁹. Sam Gojong interesował się nowinkami technicznymi w tym fotografią. Pierwszą fotografię króla wykonano w 1884 r. Jej autorem był amerykański fotograf i biznesmen Percival Lowell⁹⁰. Przedstawia ona Gojonga siedzącego na tronie w jednej z sal pałacu, ubranego w tradycyjny strój królewski⁹¹. Można przypuszczać, że Lowell był wykonawcą zdjęć sporządzonych sześć lat później. Przedstawiają one rodzinę królewską. Powstałe w tym roku fotografie przedstawiają króla Gojonga wraz z następcą tronu, księciem Sunjongiem ubranymi w tradycyjny strój zarezerwowany dla rodziny królewskiej. Po 1897 r. wykonano nowsze zdjęcie. Tym razem Gojong sprawował już urząd imperatora Korei. Na fotografii widzimy ojca i syna ubranych w mundury w stylu pruskim. Zamiast tradycyjnych czapek mają na głowie pikielhaubę. W 1890 r. wykonano też zdjęcie królowej Min ubranej w tradycyjny strój królewski⁹². Z tego okresu pochodzą wykonane pod

⁸⁶ M. Hane, L. G. Perez, *Modern Japan: A historical survey*, "Westview press" 2009, s. 163; M. Peterson, P. Margulies, *A brief history...*, dz. cyt., s. 126–128; H. D. Walker, *East Asia: A new history*, Bloomington 2012, s. 469–470; J. P. Rurarz, *Historia r...*, dz. cyt., s. 282–

284; T. Dmochowski, *Mandżuria i Przyamurze w okresie zmięchu dawnych potęg*, Toruń 2000, s. 18.

⁸⁷ M. Hane, L. G. Perez, *Modern...*, dz. cyt., s. 164; M. Peterson, P. Margulies, *A brief history...*, dz. cyt., s. 128–130; W. Sieroszwski, *Korea*, dz. cyt., s. 287–288.

⁸⁸ H. D. Walker, *East Asia...*, dz. cyt., s. 471; T. Dmochowski, *Mandżuria...*, dz. cyt., s. 19.

⁸⁹ J. P. Rurarz, *Historia Korei...*, dz. cyt., s. 285–286; M. J. Seth, *A History of Korea...*, dz. cyt., s. 238.

⁹⁰ www.wdl.org/en/item/2377/ 15.02.2013; www.flower-wolf.com/percivallowell.htm, 15.02.2013.

⁹¹ Patrz aneks nr 4.

⁹² Patrz aneks nr 5.

koniec lat osiemdziesiątych pochodzą fotografie nieznanego autora ukazujące Port Hamilton. Przedstawiają one rozkwit Portu, brytyjski statek HMS „Constance” oraz zwykłych Koreańczyków ubranych w tradycyjne stroje⁹³. Przemiany spotkały się z wrogą reakcją konserwatystów zwłaszcza wrogo nastawiona była sekta Donghak która choć optowała za reformami przeciwstawiała się westernizacji kraju. Przywódcy sekty doprowadzili w 1893 r. do wybuchu ogólnokrajowego powstania, którego konsekwencją stała się pierwsza wojna chińsko-japońska⁹⁴. W wyniku wojny w Korei przeprowadzono reformy które miały bezpośredni wpływ na przemiany w kraju. Były to reformy Gabo (1894-1896) oraz reformy Gwangmu (1897-1904).

Reformy Gabo były szeregiem rozległych reform przeprowadzonych w Korei w trzech etapach. Każdy z nich wiązał się ze zmianą na stanowisku premiera. Inicjatorem reformy był japoński ambasador Otari Kaisuke. W 1894 r. za pomocą japońskich bagnetów zainicjował powołanie nowego koreańskiego rządu na którego czele stanął Gim Hongjop, który powołał Gun-guk Gi-mucheo (Radę do spraw Wojskowych i Państwowych). Było to ciało mające przeprowadzić niezbędne reformy. Podczas reform Gabo ustalono kilkaset ustaw. Główne ich założenia głosiły, że Korea jest państwem niezależnym co oficjalnie ogłosiła 16 sierpnia 1895 r. wnosząc arkę niezależności na miejscu tzw. Bramy Powitań⁹⁵.

Zniesiono podział klasowy, zakazano małżeństw z nieletnimi, zezwolono wdowom na ponowne zamążpójście, zniesiono niewolnictwo, zreorganizowano system fiskalny tworząc nowe przejrzyste podatki i wprowadzono nową walutę jang, która dzieliła się na 100 fun. Zjednoczono na styl zachodni System Miar i Wag, zniesiono monopole państwowe co umożliwiło inwestowanie w Korei kapitału przez mieszkańców Zachodu. Jedną z najważniejszych inwestycji było powstałe w 1895 r. na terenie Północnej Korei American Gold Mining In Korea's Unsan District, którego działalność została udokumentowana za pomocą fotografii. Jedną z pierwszych wykonana dwa lata po rozpoczęciu działalności firmy przedstawia budynki infrastruktury kopalni złota. Do 1904 r. powstało w Korei 169 kopalń złota, 20 kopalń srebra, 72 kopalnie innych minerałów oraz 19 kopalń węgla⁹⁶.

Zreformowano system sprawiedliwości zakazując odpowiedzialności zbiorowej, chłosty czy tortur. Wprowadzono system więziennictwa wzorowany na Zachodzie. Najważniejszą reformą była

⁹³ Patrz aneks nr 6.

⁹⁴ H. D. Walker, *East Asia...*, dz. cyt., s. 472–473; M. J. Seth, *A History of Korea...*, dz. cyt., s. 243–246.

⁹⁵ M. J. Seth, *A History of Korea...*, dz. cyt., s. 246–247; M. Peterson, P. Margulies, *A brief history...*, dz. cyt., s. 133; J. P. Rurarz, *Historia Korei...*, dz. cyt., s. 294–295.

⁹⁶ Y. I. Chung, *Korea under siege...*, dz. cyt., s. 58–59, 61, S. J. Palmer, *American Gold Mining in Korea's Unsan District*, „Pacific Historical Review”; Vol. 31, nr 4, s. 379–385; W. Sieroszewski, *Korea...*, dz. cyt., s. 210; www.creounity.com/apps/time_machine/index.php?go=korea.php&lang=en, 4.03.2013; patrz aneks nr 7.

reforma służb mundurowych. Wojsko miało mieć charakter poborowy zorganizowany na styl zachodni. Ustanowiono policję i straż pożarną. W 1894 r. wprowadzono nowe siły policyjne. Z tego roku pochodzi fotografia przedstawiająca dwóch funkcjonariuszy w nowych mundurach stojących u boku komendanta policji ubranego nadal w koreański strój. W następnym roku powołano nowoczesną straż pożarną. Powstała w 1895 r. fotografia przedstawia koreańskich strażaków uczących się obsługi pompy gaśniczej pod nadzorem instruktorów⁹⁷. Z relacji Sieroszewskiego można wywnioskować, że reformy były wprowadzane pośpiesznie, a wprowadzone zmiany nie zawsze przestrzegane. Nadal powszechna była choćby chłosta co widzimy na fotografii⁹⁸, a ówczesny system sprawiedliwości za Sieroszewskim można zacytować słowami: „kto bogaty ten niewinny”⁹⁹.

Od reform Gabo powszechnym stało się noszenie przez mężczyzn zachodniego ubioru, choć nadal większość mężczyzn nosiła tradycyjne stroje co widać na powstałej w tym okresie fotografii. Przedstawia ona 14 mężczyzn. Dwóch pośród nich ubranych jest w garnitury, z których jeden widoczny w prawym górnym rogu nosi na głowie melonik. Chłopiec pośrodku ubrany jest w mundurek¹⁰⁰. Sporym wyzwaniem dla Japończyków w Korei stała się kobieta, żona Gojonga, królowa Min. Przekształciła ona byłą frakcję prochińską w prorosyjską, upatrując w Rosji protektora mogącego uchronić kraj przed zakusami Tokio. W celu rozwiązania tego niewygodnego problemu japoński rząd zlecił rozwiązać tę kwestię swojemu ambasadorowi w Seulu Miuro Goro. Ten zorganizował zamach przeprowadzony w nocy 9 października 1895 r. w wyniku którego zamordowano królową a na pogrążonym w żałobie królu wymuszono dymisję premiera Gim Hangjipa i powołanie projapońskiego rządu, który wdrażał przygotowane przez poprzedni gabinet reformy tj. kalendarz, szkolnictwo oraz poczty zorganizowanej na zachodni wzorzec¹⁰¹. Z tego okresu pochodzi pamiątkowa fotografia z jednej z pocztowych placówek. Widzimy na niej siedzącego w fotelu komendanta poczty ubranego w nowoczesny mundur. W tle dalej z lewej zagranicznego doradcę nadzorującego prawidłowego funkcjonowania poczty oraz pracowników. W ostatnim rzędzie znajdują

⁹⁷ Patrz aneks nr 8.

⁹⁸ Patrz aneks nr 9.

⁹⁹ W. Sieroszewski, *Korea...*, dz. cyt., s. 312–

315; www.m.grandculture.net/contents.aspxuse=&lc=GC011&ct=B&ctid=B00003&contid=GC01101276, 21.01.2013; www.preview.britannica.co.kr/search/s97_utf8.exe?QueryText=%B0%E6%B9%AB%C3%BB&DBase=Article_Up, 24.01.2013.

¹⁰⁰ Patrz aneks nr 10.

¹⁰¹ J. P. Rurarz, *Historia Korei...*, dz. cyt., s. 295–297; M. Peterson, P. Margulies, *A brief history...* dz. cyt., s. 133–134; *Japanese Leaders 'Plotted Murder of Korean Empress'*, www.english.chosun.com/site/data/html_dir/2005/10/05/2005100561020.html 13.03.2012; *The Sobering Truth of Empress Myeongseong's Killing*, www.english.chosun.com/site/data/html_dir/2009/08/25/2009082500866.html 14.03.2012.

się listonosze zajmujący się dostarczaniem listów, telegramów i przesyłek ubranych w nowoczesne mundury¹⁰².

Na przełomie roku 1895-1896 w królewskim pałacu ułożono plan ucieczki króla wraz z następcą tronu. Akcję przeprowadzono 11 lutego 1896 r.. Uciekinierzy po opuszczeniu kompleksu pałacowego udali się do rosyjskiej ambasady, gdzie poprosili rosyjskiego ambasadora Karla Iwanowicza Waebela o ochronę. W ten sposób Rosja uzyskała wpływy w Korei rozpoczynając rywalizację pomiędzy Petersburgiem a Tokio trwającą osiem lat, a która zakończyła się wojną rosyjsko-japońską. Za pomocą Gojonga Rosjanie zarządzali Koreą niemal w ten sam sposób co Japończycy. W tym okresie zorganizowano armię królewską. Nowe oddziały szkolone były przez rosyjskich oficerów i żołnierzy. Gwardię wyposażono w rosyjską broń. Umundurowana była w zachodnie mundury w stylu pruskim. Izabela Bishop uwieczniła te wydarzenie¹⁰³. Dwie fotografie sporządzone przez nią w 1896 r. przedstawiają szkolenie Koreańczyków, musztrę i ćwiczenia ostrzału¹⁰⁴.

1896 to rok działalności Klubu Niepodległości. Jego założyciel doktor Seo Joe-pol znany na Zachodzie jako Filip Jaisohn mający podwójne obywatelstwo (koreańskie i amerykańskie) rozpoczął wydawać dwujęzyczną gazetę *The Indepenbebt* (Niepodległość) od której wzięła się nazwa Klubu. Członkowie Klubu doprowadzili go powrotu Gojonga go pałacu oraz namówili go do wprowadzenia nowych reform zwanych Gwangmu. Był to sukces Klubu. Jednak rok później Klub Niepodległości został uznany przez niektórych koreańskich dygnitarzy za zagrożenie. Rozwiązano go, jego członków spacyfikowano, przywódcę Seo Joe-pol wydalono do Ameryki¹⁰⁵. Po powrocie do pałacu Gojong rozpoczął nową reformę wojska wprowadzając struktury na wzór europejski tj. stopnie wojskowe czy organizacje jednostek. Utworzono żandarmerię, wojskową, korpus inżynieryjny oraz wojskową orkiestrę. Zreorganizowano całą armię której siły do 1904 r. osiągnęły 28 tys żołnierzy. Zakupiono nowy sprzęt wojskowy m.in. artylerię i karabiny maszynowe Maxima¹⁰⁶.

Na pierwszej fotografii widzimy koreańskiego żołnierza obserwującego instruktorów przysłanych przez firmę Maxima. Druga fotografia przedstawia grupę żołnierzy obsługujących armatę¹⁰⁷. Instruktorami nowych oddziałów byli często Japończycy¹⁰⁸. Fotografia wykonana w 1902 r.

¹⁰² Patrz aneks nr 11.

¹⁰³ J. P. Rurarz, *Historia Korei...*, dz. cyt., s. 297–298; M. J. Seth, *A History of Korea...*, dz. cyt., s. 249–250; H. D. Walker, *East Asia...*, dz. cyt., s. 479–483.

¹⁰⁴ Patrz aneks nr 12.

¹⁰⁵ M. Peterson, P. Margulies, *A brief history...*, dz. cyt., s. 136–137.

¹⁰⁶ www.blog.daum.net/aka57/1, 24.01.2013;

www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=tiwbosoe&logNo=150067232414&redirect=Dlog&widgetTypeCall=true, 24.01.2013; www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=ohyh45&logNo=20112435468, 24.01.2013.

¹⁰⁷ Patrz aneks nr 13.

przedstawia ubranego w biały mundur japońskiego instruktora oraz koreański oddział ćwiczący w garnizonie postawy bojowe¹⁰⁹. Zdarza się, że zdjęcie to na Zachodzie jest źle opisywane jako japoński oddział. Również na polskich stronach internetowych poświęconych militarystyce występuje ten błąd. Na dwóch innych zdjęciach widzimy musztrę koreańskich żołnierzy. Na pierwszym z nich widzimy formowanie się kolumny marszowej, a na drugim żołnierzy podczas ćwiczeń marszu¹¹⁰. Wszystkie oddziały miały mieć umundurowanie w stylu zachodnim. Na pamiątkowej fotografii wykonanej w 1898 r. widzimy koreańskich żołnierzy w mundurach nowego typu. W pierwszym rzędzie widzimy siedzących na krzesłach oficerów i podoficerów, z tyłu zaś szeregowych żołnierzy. Na innej fotografii widzimy żołnierzy w pełnym rynsztunku, a na następnej patrol żołnierzy w Seulu. W tle widzimy bramę murów miejskich oraz przechodzących Koreańczyków. Na kolejnym zdjęciu pamiątkowym widzimy grupę oficerów¹¹¹.

Nowy typ mundurów jak widać na fotografiach miał jednolity kolor, zaś na czapkach umieszczone było godło państwowe. Na pagonach umieszczana była symbolika koreańskiej flagi¹¹². Innym aspektem reformy wojskowej było powołanie nowoczesnej marynarki. W tym celu powstał widoczny na fotografii z 1900 r. ośrodek szkoleniowy marynarzy¹¹³. Oprócz niego wysyłano ochotników na szkolenia do Japonii. W 1902 r. podjęto decyzję o zakupie dwóch nowoczesnych okrętów KIS Yangmu i KIS Guanjae¹¹⁴. Pierwszy z nich który widzimy na fotografii wszedł do służby w 1903 r. Miał wyporność 3,432 tony. Wyposażony był w cztery działa kalibru 80 mm oraz 2 5mm karabiny maszynowe. Załogę stanowiło 72 ludzi. Jego kapitanem został widoczny na fotografii Shin Sunseong znany w Japonii jako Akira Hideo¹¹⁵, który ukończył w 1901 r. w Tokio Merchant Marine School. Obejmując dowództwo Yangmu przeszedł do historii koreańskiej marynarki. Widoczny na fotografii drugi okręt Guanjae wszedł do służby w listopadzie 1904 r. Miał wyporność 1,056 tony. Uzbrojony był w trzy działa kalibru 76,2 mm. Został wyposażony przez Japończyków w telegraf bezprzewodowy. Jego załogę stanowiło 100 ludzi¹¹⁶. Najważniejszym wydarzeniem w 1897 r. było przekształcenie Korei w cesarstwo¹¹⁷. Tego roku było Gim Chong Han wraz z dziewięcioma innymi

¹⁰⁸ www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=ohyh45&logNo=20112435468, 24.01.2013.

¹⁰⁹ Patrz aneks nr 14.

¹¹⁰ Patrz aneks nr 14.

¹¹¹ Patrz aneks nr 15.

¹¹² www.blog.daum.net/aka57/1, 24.01.2013.

¹¹³ Patrz aneks nr 16.

¹¹⁴ Patrz aneks nr 16.

¹¹⁵ Patrz aneks nr 16.

¹¹⁶ www.blog.daum.net/_blog/BlogTypeView.do?blogid=0bna5&articleno=3078&_bloghome_menu=recenttext 9.11.2012 ; www.cafe.naver.com/choi7401.cafe?iframe_url=/ArticleRead.nhn%3Farticleid=4689, 10.12.2012; www.inchon.edukor.org/i_4/in2002_2.htm, 10.12.2012.

¹¹⁷ Decyzja króla była podyktowana wolą narodu, który upatrywał w podniesieniu rangi państwa do cesarstwa możliwość zachowania niepodległości.

Koreańczykami postanowił zreformować koreański system bankowy i w efekcie tych działań został przez nich założony pierwszy w Korei komercyjny bank Han Sung Bank którego siedzibę w stylu europejskim możemy podziwiać na fotografii. W niedługim czasie w Seulu powstał kolejny bank Daehan Chunil Bank. Powstanie koreańskiego systemu bankowości doprowadziło m.in. do reformy walutowej w wyniku której juany zostały zastąpione przez nową walutę opartą na złotym standardzie – won. Nowe koreańskie monety i banknoty emitowane były przez Japoński bank Dai Ichi Ginko¹¹⁸. Innym przejawem koreańskiej przedsiębiorczości było założenie przez Park Chong w 1898 r. pierwszej prywatnej firmy kolejowej. Firma ta wkrótce zbankrutowała z powodu rywalizacji z Japońską firmą odpowiedzialną za budowę linii kolejowej Pusan Seul¹¹⁹. Oto dwie fotografie przedstawiające pociąg oraz ukończony w 1900 r. żelazny most kolejowy łączący brzegi rzeki Han¹²⁰.

W 1898 r. powstała Seul Electric Coporation spółka energetyczna koreańsko-amerykańska o charakterze publicznym, w której udziały miał koreański rząd. Jej założycielem był Henry Collbran wraz z H. R. Bostwicka¹²¹. Na fotografii widzimy pierwszą siedzibę firmy mieszczącą się w tradycyjnym koreańskim budynku. W tle widzimy życie uliczne w Seulu oraz słupy energetyczne¹²². Spółka przeniosła się w 1904 r. do nowej siedziby piętrowego budynku posiadającego wieżę zegarową. Był to pierwszy budynek w Korei posiadający zegar. Siedzibę widzimy na fotografii wykonanej przez Carlo Rossettiego¹²³. Firma ta przetrwała do 1909 r. Po 11 latach działalności została przejęta przez Japończyków¹²⁴.

Powstanie firmy energetycznej umożliwiło budowę w Seulu linii tramwajowej. Przedsiębiorstwo tramwajowe zostało założone przez Henrygo Collbrana i H. R. Bostwicka. Trasa objęła Seul i jego przedmieścia. Przechodziła przez Wschodnią Bramę miasta. Tramwaje stały się ważnym środkiem komunikacji¹²⁵. Oto kilka zdjęć wykonanych w latach 1898-1900. Na pierwszych dwóch widzimy Koreańczyków podróżujących tramwajem. Niektórzy z nich są ubrani w zachodnie stroje. Kolejne dwie fotografie przedstawiają ruchy na trasie. Szczególnie interesująca jest ostatnia z

¹¹⁸ Chang. Ch. S., Chang. N. J., *The Korean Management System: Cultural, Political, Economic Foundations*, Westport 1994, s. 35; A. Hamilton, *Korea*, Londyn 1904, s. 103 –

106; Y. I. Chung, *Korea under siege...*, dz. cyt., s. 68, 72; www.fsc.go.kr/eng/id/id0101.jsp 12.02.2013; patrz aneks nr 17.

¹¹⁹ Chang. Ch. S., Chang. N. J., *The Korean Management Systems...*, dz. cyt., s. 35.

¹²⁰ Patrz aneks nr 18.

¹²¹ Y. I. Chung, *Korea under siege...*, dz. cyt., s. 70; www.fundinguniverse.com/company-histories/korea-electric-power-corporation-kepco-history/, 14.12.2012.

¹²² Patrz aneks nr 18.

¹²³ Patrz aneks nr 20.

¹²⁴ www.jennyhouse.info/board/bbs/board.php?bo_table=New_Gallery&wr_id=4616&page=9, 14.12.2012; www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=0ESbw&artid=11343595&looping=0&longOpen, 15.12.2012.

¹²⁵ www.newsplus.chosun.com/site/data/html_dir/2011/05/13/2011051300509.html, 16.12.2012; www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=08FQ7&artid=11934512&looping=0&longOpen 16.12.2012; www.carlife.net/bbs/board.php?bo_table=information&wr_id=2041, 16.12.2012.

nich przedstawiająca przejeżdżający przez bramę wagonik. W tle widzimy życie uliczne w Seulu¹²⁶. Innym skutkiem rozpowszechnienia energii elektrycznej było umożliwienie Edison Electric Light Company wprowadzenia oświetlenia w Seulu. Firma ta interesowała się koreańskim rynkiem jeszcze przed 1898 rokiem.

Kolejną nową technologią wprowadzoną w Korei w 1902 r. była sieć telefoniczna, w której zatrudnienie znaleźli Koreańczycy¹²⁷. Oto 3 fotografie związane z koreańską telekomunikacją. Pierwsze dwie przedstawiają centrale telefoniczne. Na pierwszej z nich widzimy Koreańczyków a na drugiej koreańskie kobiety zatrudnione w centrali. Ostatnie zdjęcie przedstawia Koreankę prowadzącą rozmowę telefoniczną¹²⁸. Innym przejawem nowoczesności stały się samochody, które pojawiły się w Korei w 1903 r. Pierwszy z nich został подарowany Gojongowi przez amerykańskiego prezydenta z okazji 40-stu lat panowania. Był to ford. Cesarz zaczął się interesować motoryzacją. Zamówił limuzyny daimlera i cadillaca które dotarły do Korei w 1911 r i 1913¹²⁹. Niestety nie zachowała się żadna fotografia z epoki przedstawiająca auta monarchy. W omawianym okresie zachowała się tylko jedna fotografii przedstawiająca automobil. Wykonano ją w 1903 r. a przedstawia Koreańczyków i mieszkańców Zachodu na przejażdżce¹³⁰.

Krajobraz koreańskich miast zaczął się zmieniać od 1897 r. Działo się to zarówno w wyniku działalności obcokrajowców jak i Koreańczyków. W wielkich miastach powstawały budynki w zachodnim stylu zarówno o charakterze prywatnym jak i państwowym¹³¹. Oto kilka zdjęć ilustrujących zmiany krajobrazu. Na pierwszej fotografii widzimy rosyjskie poselstwo, a na drugiej brytyjską ambasadę. Kolejne dwie fotografie wykonane w 1898 r. przedstawiają chrześcijańskie świątynie. Pierwsza z nich przedstawia katolicką katedrę Myeongdong, druga protestancki kościół¹³². Na innym zdjęciu powstałym w 1900 r. widzimy nocne życie w Incheon mieście leżącym niedaleko Seulu¹³³. Przykładami budynków państwowych wybudowanych w 1900 r. w Seulu są; Pałac Chunmyon, w którym przyjmowano zagranicznych przedstawicieli oraz Pagoda w której od 1899 r. odbywały się uroczystości państwowe. Oto dwie fotografie ją przedstawiające. Na pierwszej widać przygotowanie Pagody do uroczystości, a na drugiej uroczystość odegrania skomponowanego w 1902

¹²⁶ Patrz aneks nr 21.

¹²⁷ A. Hamilton., H. H. Austin., M. Terauchi, *Korea: Its history, its people and its commerce*, Boston 1910, s. 272–274; www.etnews.com/news/special/2034010_1525.html 21.02.2012 .

¹²⁸ Patrz aneks nr 22.

¹²⁹ www.sites.google.com/site/geimgwajadongchawauimannam/news, 21.02.2012; www.carlife.net/bbs/board.php?bo_table=school&wr_id=1611, 21.02.2012; www.luxmen.mk.co.kr/view.php?sc=51100008&cm=Company%20Marketing&year=2011&no=257729&relatedcode, 21.02.2012.

¹³⁰ Patrz aneks nr 23.

¹³¹ www.enjoyjap.egloos.com/39107, 22.02.2012; www.histopian.tistory.com/14, 22.02.2012.

¹³² Patrz aneks nr 24.

¹³³ Patrz aneks nr 25.

r. hymnu cesarstwa. Na fotografii widzimy oprócz orkiestry symfonicznej koreańskich i Zachodnich dygnitarzy¹³⁴.

Nowoczesny system opieki zdrowotnej powstał w 1897 r. W tym roku powstała pierwsza apteka. W 1898 r. w Seulu powstał Gwanjae Won pierwszy nowoczesny szpital w kraju. Miał on siedzibę w tradycyjnym koreańskim budynku, a poza leczeniem chorych miał za zadanie szkolić Koreańczyków w dziedzinie medycyny¹³⁵. Oto fotografia przedstawiająca szpital¹³⁶. W 1904 r. powstał w Seulu szpital w stylu zachodnim o nazwie Jejung Won w którym znajdowała się szkoła pielęgniarek. Oto 2 fotografie z nim związane. Na pierwszej widać sam budynek szpitalny, a na drugiej zespół pielęgniarek. Ester Park pierwsza Koreanka która ukończyła w 1900 r.¹³⁷. Baltimore Uniwersytet jest przykładem kobiety która odniosła w medycynie sukces. W 1907 r. ukończono widoczny na fotografii Narodowy Szpital¹³⁸.

Przejawem przemian stała się oświata, którą objęto zarówno chłopców jak i dziewczynki. Państwowe placówki pomimo wysiłku rządu były źle dofinansowane. Nie mogły rywalizować z prywatnymi ośrodkami prowadzonymi przez cudzoziemców¹³⁹. Oto dwa zdjęcia ilustrujące różnice. Na pierwszym widzimy państwową szkołę, a na drugim prywatną szkołę dla dziewcząt¹⁴⁰.

Przemiany społeczne dotyczące zachowania samych Koreańczyków zostały uwiecznione podczas m.in. uprawiania przez Koreańczyków zachodnich dyscyplin sportowych. Na pierwszej Fotografii widzimy Koreańczyków grających w 1896 r. w piłkę nożną, kolejna fotografia z 1900 r. przedstawia Koreańczyków grających w hokej na trawie. Dużą popularnością cieszył się bejsbol. Fotografia wykonana w 1906 r. przedstawia turniej. Jak na niej widać koreańscy kibice są ubrani w tradycyjne stroje jak i w stroje w stylu zachodnim¹⁴¹.

W czerwcu 1907 r. w celu zachowania niepodległości do Hagi wyruszyła koreańska specjalna misja dyplomatyczna na czele której stanęli członkowie dynastii Joseon oraz rodziny Min. Napotkała ona na niechęć zachodnich dyplomatów, którzy nie dopuścili jej przedstawicieli do zabrania

¹³⁴ Patrz aneks nr 25.

¹³⁵ A. Hamilton., H. H. Austin., M. Terauchi, *Korea: Its history...*, dz. cyt., s. 294–296; www.dong-wha.co.kr/company/company05.asp, 11.01.2013; www.pressian.com/article/article.asp?article_num=60090915184406, 11.01.2013; www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=0169543&logNo=140092495928, 11.01.2013; www.chosun.com/national/news/200504/200504130353.html, 11.01.2013.

¹³⁶ Patrz aneks nr 26.

¹³⁷ Patrz aneks nr 26.

¹³⁸ Patrz aneks nr 27.

¹³⁹ A. Hamilton., H. H. Austin., M. Terauchi, *Korea: Its history...*, dz. cyt., s. 303–309; W. Sieroszewski, *Korea...*, dz. cyt., s. 123–128.

¹⁴⁰ Patrz aneks nr 28.

¹⁴¹ www.mybox.happy-campus.com/wishjd/4715485, 13.01.2013; patrz aneks nr 29.

jakiegokolwiek głosu argumentując, że za politykę zagraniczną w Korei odpowiada Tokio a nie rząd w Seulu¹⁴². Poruszony takim stanem rzeczy Min Yong-hwan na znak protestu po powrocie do kraju popełnił samobójstwo¹⁴³. 12 listopada 1907 r. Japończycy za próbę ratowania koreańskiej niezależności doprowadzili do abdykacji Gojonga. Nowym cesarzem został dotychczasowy następca tronu Sunjong, tym samym wprowadzony został jawny protektorat¹⁴⁴. Zaczęto wydalać z kraju zagranicznych doradców zaś wszelkie przejawy nieposłuszeństwa tłumiono. Zredukowano armię do niespełna 9 tys żołnierzy, zreorganizowano marynarkę wojenną, która od tego momentu miała mieć charakter pomocniczy służb celnych.

Wszelkie państwowe instytucje podporządkowano japońskim władzom. Trzy lata później po śmierci Ito Hirobumiego w 1910 r. Korea została anektowana przez Japonię. Dzięki Felixowi Beato oraz innym znanym i nieznanym fotografom zyskałmy wgląd na losy Półwyspu Koreańskiego i jego mieszkańców. Wprowadzona od drugiej połowy XIX w. fotografia towarzyszy dziejom Korei aż do dnia dzisiejszego.

¹⁴² J. P. Rurarz, *Historia Korei...*, dz. cyt., s. 303–304.

¹⁴³ Patrz: M. Finch, *Min Yong-hwan: A political biography*, Hawaii 2002.

¹⁴⁴ J. P. Rurarz, *Historia Korei...*, dz. cyt., s. 304–305.

Aneksy

Aneks nr 1

W kolejności: koreański żołnierz ubrany w pancerz a uzbrojony w łuk i miecz, koreańscy żołnierze ubrani w lekkie stroje a uzbrojeni w miecze i truzeby.¹⁴⁵

Aneks nr 2

Prawdopodobnie najstarsze fotografie wykonane w Korei przedstawiające Koreańczyków ubranych w tradycyjne stroje trzymający w rękach wachlarze i fajkę mężczyzna z prawej nosi na głowie kapelusz gwanmo.¹⁴⁶

¹⁴⁵ Źródła: www.cafe.naver.com/choi7401.cafe?iframe_url=/JoseonArmy.nhn%5Farticleid=7639, 19.10.2011, www.museum.seoul.kr/kor_new/exh/sep/exhSepView.jsp?seq=116&page=1, 17.09.2011.

¹⁴⁶ Źródło: T. Bennett, *Korea: Caught In Time*, 2009, s. 3.

Aneks nr 3

W kolejności: amerykańscy żołnierze podczas dokonywania desantu, amerykańscy marines przy koreańskiej świątyni, martwi koreańscy żołnierze tuż po bitwie w pobliżu fortu Du Coude, koreańscy rybacy¹⁴⁷

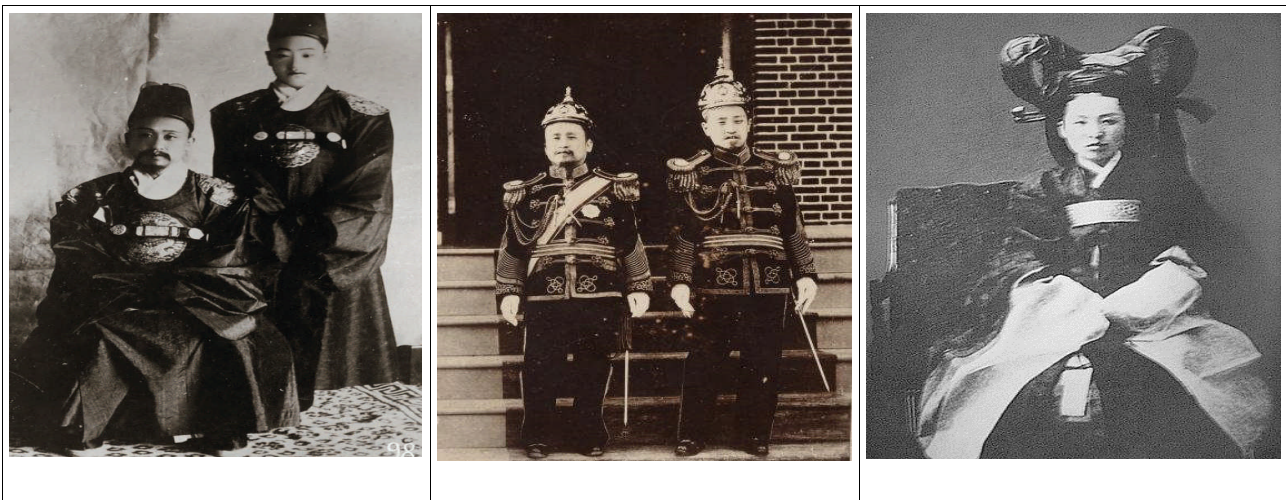
¹⁴⁷ Źródło: T. Bennett, *Korea: Caught In Time*, 2009, s. 4, 30, 35, XV.

Aneks nr 4

Cesarz Gojong siedzący na tronie.¹⁴⁸

Aneks nr 5

Po lewej i w środku Gojong wraz z następcą tronu, księciem Sunjongiem, z prawej królowa Min¹⁴⁹.

¹⁴⁸ Źródło: www.commonswikimedia.org/wiki/File:Emperor_Gojong_of_the_Korean_Empire_by_Percival_Lowell,_1884.png, 15.03.2013.

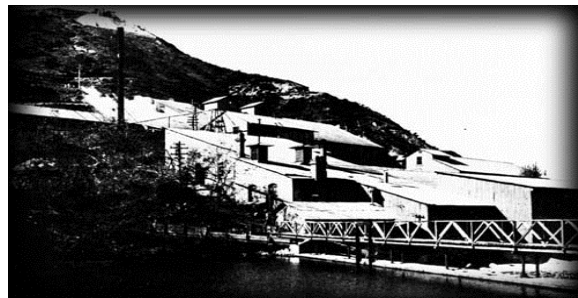
¹⁴⁹ Źródło: T. Bennett, *Korea: Caught...* dz.cyt., s. 56, www.blog.nownews.com/article.php?bid=4179&tid=126755 30.03.2013, www.museum.seoul.kr/kor_new/exh/sep/exhSepView.jsp?seq=116&page=1, 17.09.2011.

Aneks nr 6

W kolejności: brytyjski statek HMS „Constance”, Koreańczycy zamieszkujący Port Hamilton¹⁵⁰.

Aneks nr 7

Budynki infrastruktury kopalni złota z 1897 r.¹⁵¹

¹⁵⁰ Źródło: T. Bennett, *Korea: Caught...* dz. cyt, s. 39–40.

¹⁵¹ Źródło: www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=, 29.05.2011.

Aneks nr 8

W kolejności: dwóch funkcjonariuszy w nowych mundurach stojących u boku komendanta policji, koreańscy strażacy uczący się obsługi pompy gaśniczej pod nadzorem instruktorów z Japonii¹⁵².

Aneks nr 9

Wykonywanie chłosty jako kary pomimo zakazu rządowego z 1894¹⁵³.

¹⁵² Źródło: www.blog.daum.net/zeromess/16545203, 21.04.2013.

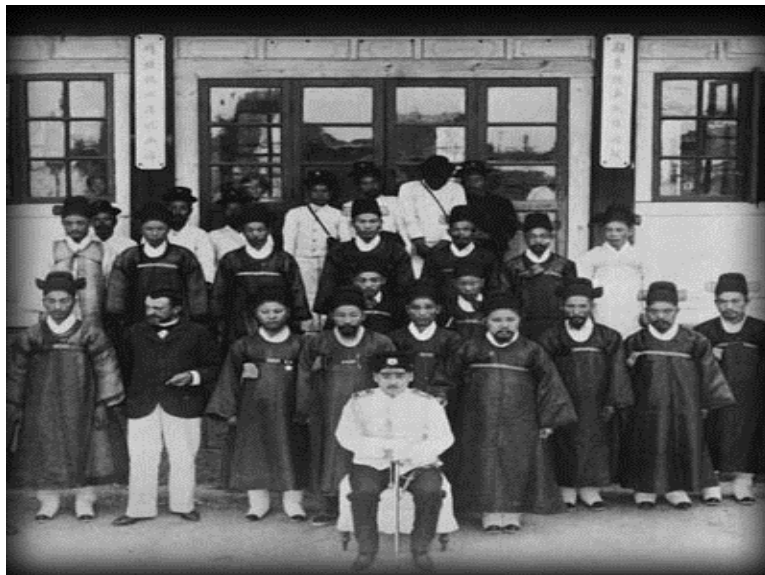
¹⁵³ Źródło: www.museum.seoul.kr/kor_new/exh/sep/exhSepView.jsp?seq=116&page=1, 17.09.2011.

Aneks nr 10

Spotkanie grupy Koreańczyków z wyższych sfer¹⁵⁴.

Aneks nr 11

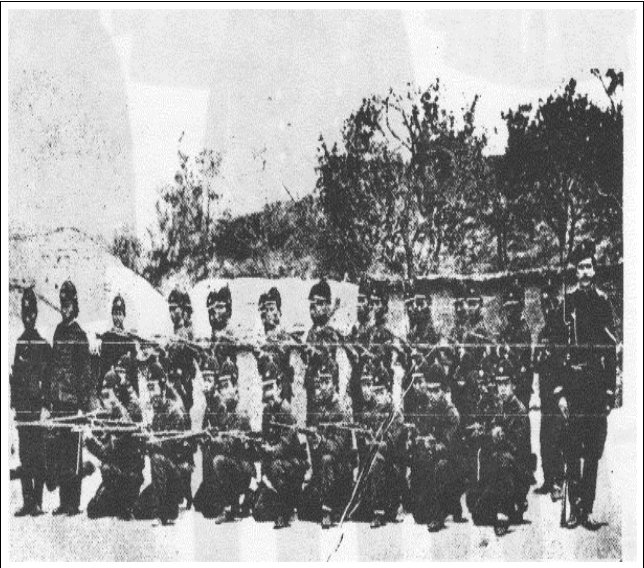

Pamiątkowa fotografia z jednej z pocztowych placówek otwartych w wyniku reform Gabo¹⁵⁵.

¹⁵⁴ Źródło: www.freeutil.net/?document_srl=12099165, 13.04.2013.

¹⁵⁵ Źródło: www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articulo=18164500&looping=0&longOpen=, 29.05.2011.

Aneks nr 12

Gwardia Koreańska szkolona przez rosyjskich oficerów i żołnierzy¹⁵⁶.

Aneks nr 13

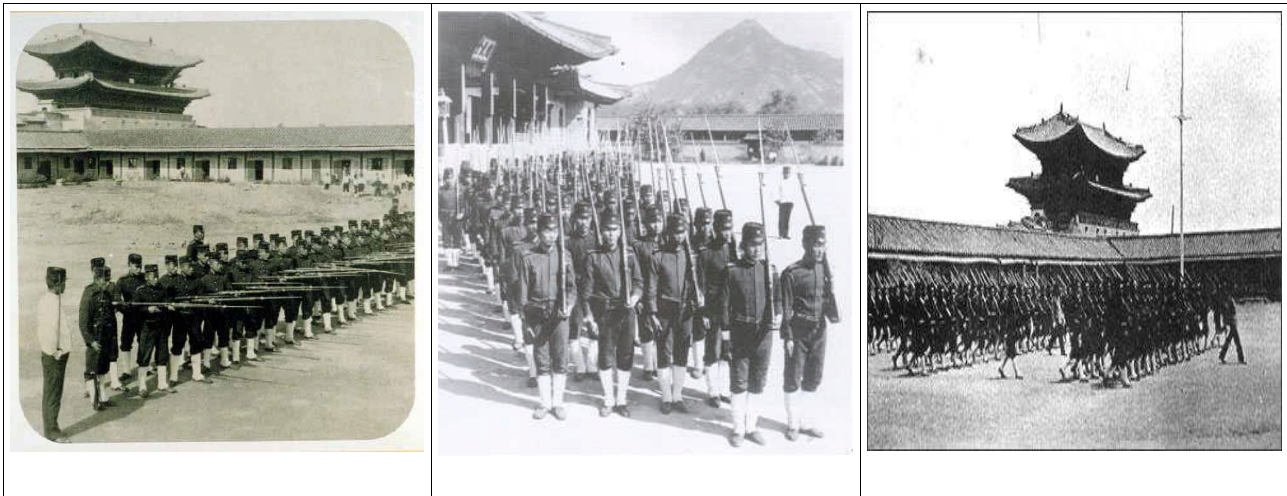

Koreański żołnierz obserwujący instruktorów przysłanych przez firmę Maxima oraz grupa żołnierzy obsługujących armatę¹⁵⁷.

¹⁵⁶ Źródło: T. Bennett, Korea: Caught... dz. cyt. s. 44; www.goddlsl1.tistory.com/category/%EC%97%AD%EC%82%AC%EC%9E%A1%EB%8B%B4?page=4, 22.08.2011.

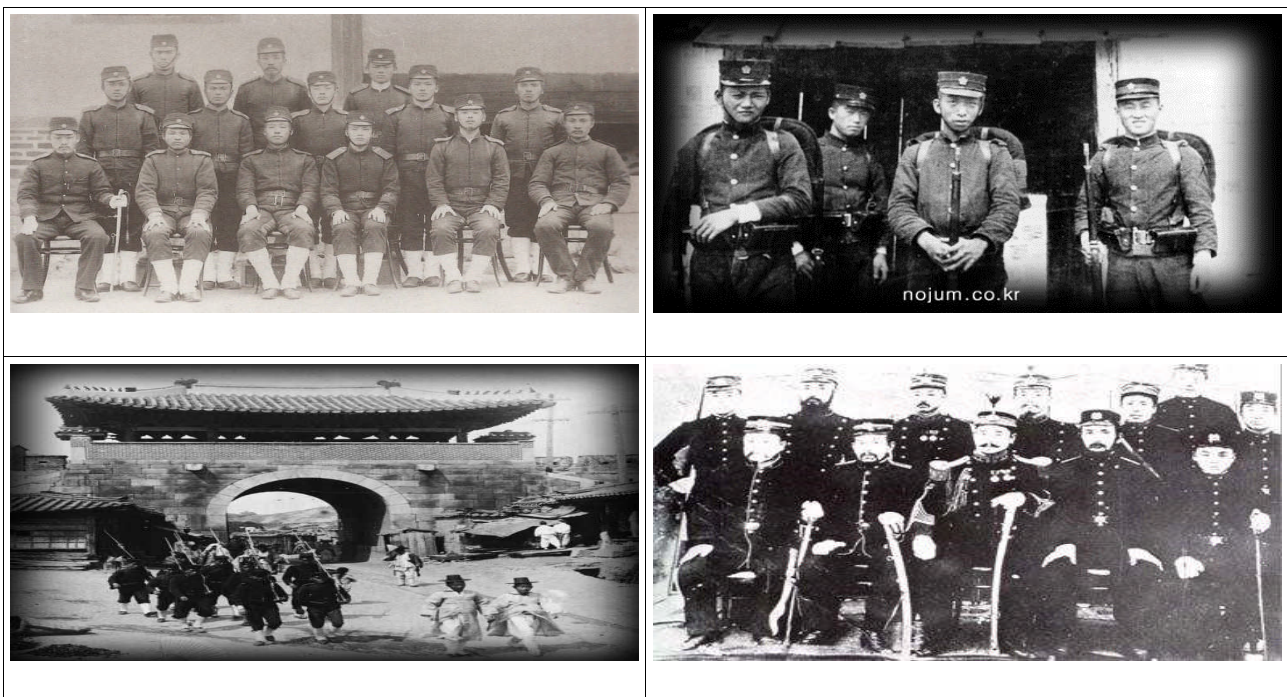
¹⁵⁷ Źródła: www.blog.daum.net/gksmf350/7671760, 23.02.2012; www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articlno=18164500&looping=0&longOpen=, 29.05.2011.

Aneks nr 14

W kolejności: koreański oddział ćwiczący w garnizonie postawy bojowe pod okiem ubranego w biały mundur japońskiego instruktora, „musztra”, formowanie się kolumny marszowej oraz ćwiczenia marszu¹⁵⁸.

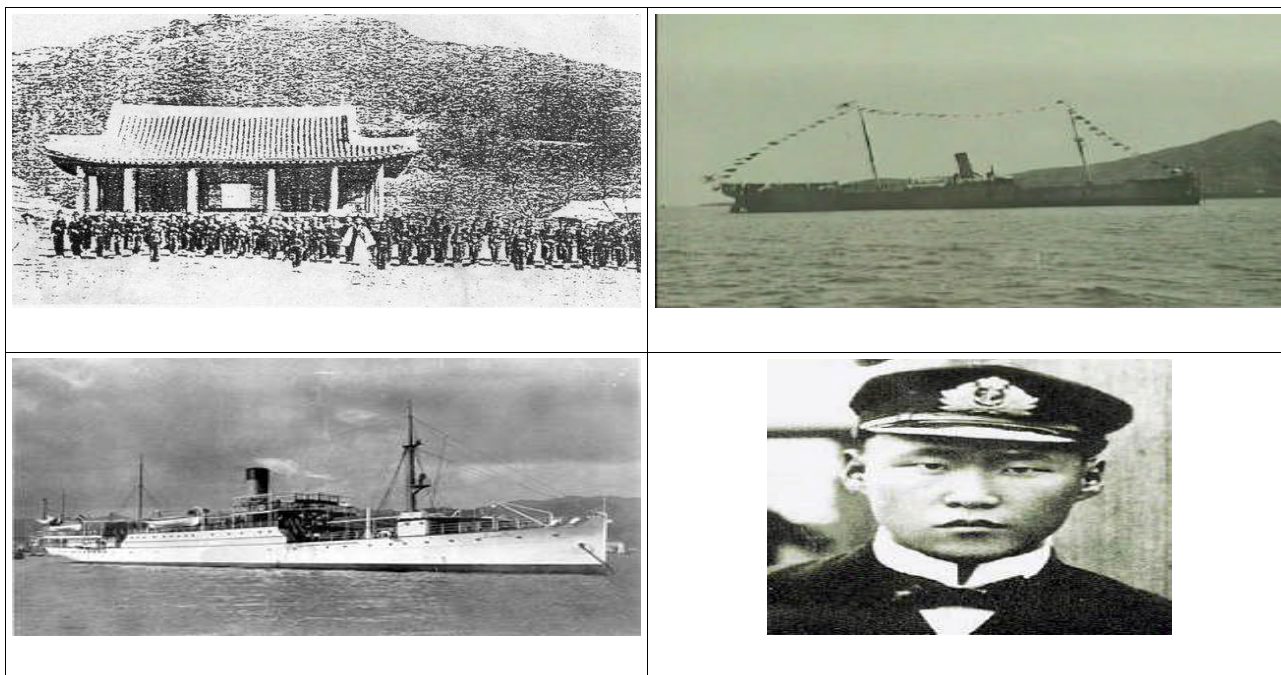
Aneks nr 15

W kolejności: koreańscy żołnierze, oficerowie i podoficerowie w mundurach nowego typu, grupa żołnierzy w pełnym rynsztunku, patrol żołnierzy w Seulu, grupa oficerów¹⁵⁹.

¹⁵⁸ Źródło: www.godds1.tistory.com/category/%EC%97%AD%EC%82%AC%EC%9E%A1%EB%8B%B4?page=4, 22.08.2011.

Aneks nr 16

W kolejności: ośrodek szkoleniowy marynarzy, KIS Yangmu i KIS Guanjae, kapitan Shin Sunseong¹⁶⁰.

Aneks nr 17

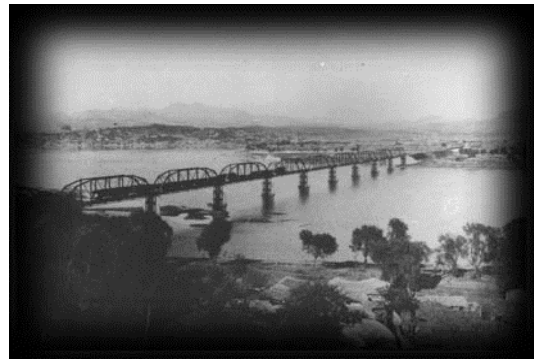
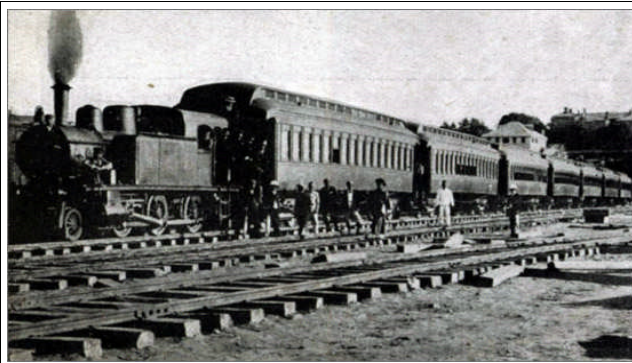
Siedziba założona przez Gim Chong pierwszego Koreańskiego banku Han Han Sung Bank¹⁶¹.

¹⁵⁹ Źródło: www.goddlsl.tistory.com/category/%EC%97%AD%EC%82%AC%EC%9E%A1%EB%8B%B4?page=4, 22.08.2011; www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articulo=18164500&looping=0&longOpen=; 29.05.2011.

¹⁶⁰ Źródło: www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articulo=18164500&looping=0&longOpen=, 29.05.2011; www.blog.daum.net/korskn1230/610, 24.04.2013; www.waegu.blog.fc2.com/?tag=%EC%8B%9D%EB%AF%BC%EC%A7%80%EA%B7%BC%EB%8C%80%ED%99%94%EB%A1%A0, 24.04.2013.

¹⁶¹ Źródło: www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articulo=18164500&looping=0&longOpen=, 29.05.2011.

Aneks nr 18

W kolejności: pociąg poruszający się po linii kolejowej Pusan Seul oraz ukończony w 1900 r. żelazny most kolejowy łączący brzegi rzeki Han¹⁶².

Aneks nr 19

Pierwsza siedziba powstałej w 1898 r. firmy Seul Electris Coporation¹⁶³.

¹⁶² Źródło: www.hallyunet.com/bbs/board.php?bo_table=g003&wr_id=33, 29.03.2013.

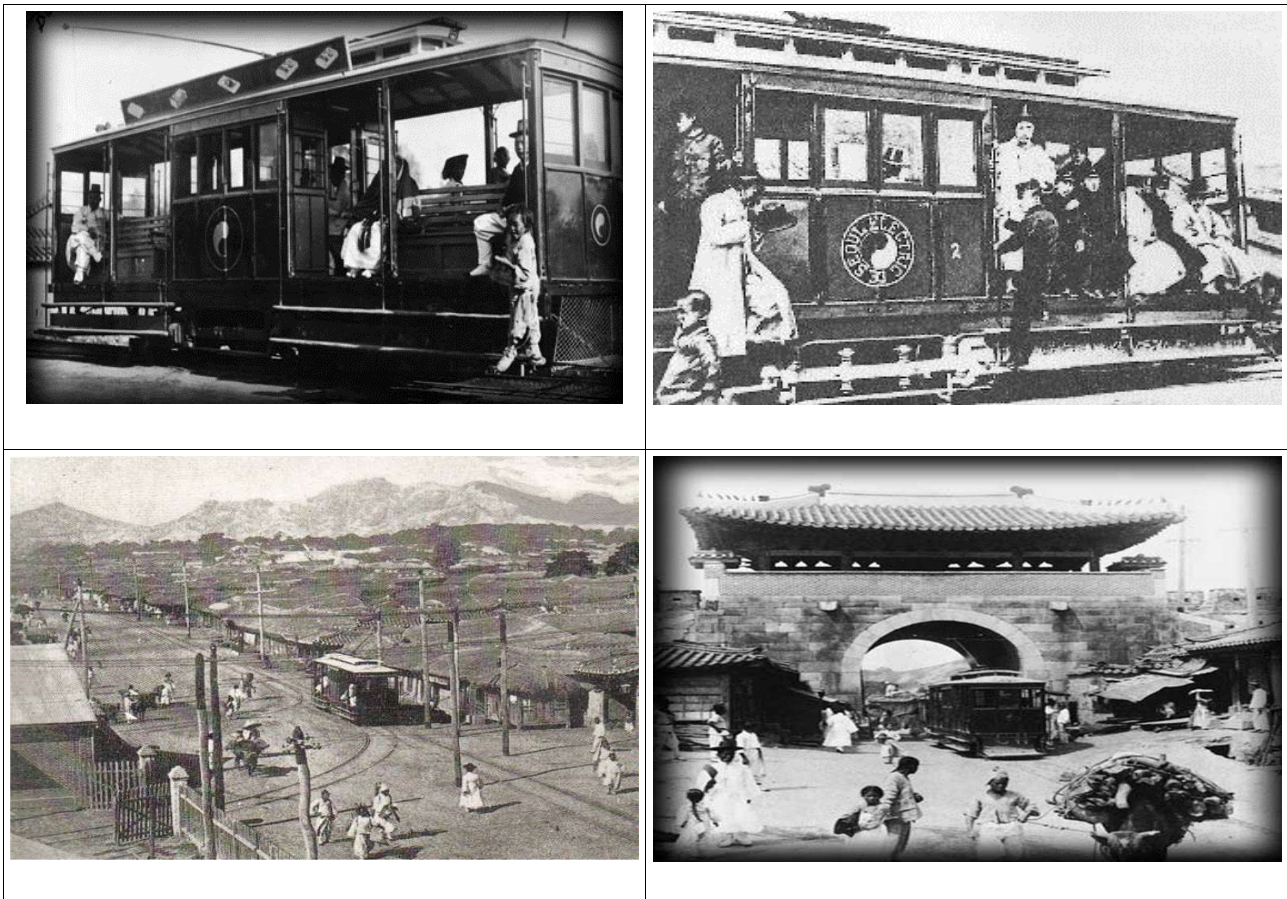
¹⁶³ Źródło: www.hallyunet.com/bbs/board.php?bo_table=g003&wr_id=33, 29.03.2013.

Aneks nr 20

Nowa siedziba Seul Electric Corporation¹⁶⁴.

Aneks nr 21

Tramwaje oraz ruch na trasie w Seulu¹⁶⁵.

¹⁶⁴ Źródło: www.article.joins.com/news/article/article.asp?Total_ID=4230974, 16.03.2013.

¹⁶⁵ Źródło: www.proi.edupia.com/contents/proicontents/proi/proi/middle/SchoolBook/seb/jd_seb1_content.asp?nTerm=2&nYear=9&nConID=476&nCatID=322&nDaeNumber=1, 19.12.2012; www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=29.05.2011; <http://blog.daum.net/ksgcyj/7826501>, 18.04.2013; www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=ohyh45&logNo=20111192876, 16.04.2013.

Aneks nr 22

W kolejności: centrale telefoniczne oraz Koreanka prowadzącą rozmowę telefoniczną¹⁶⁶.

Aneks nr 23

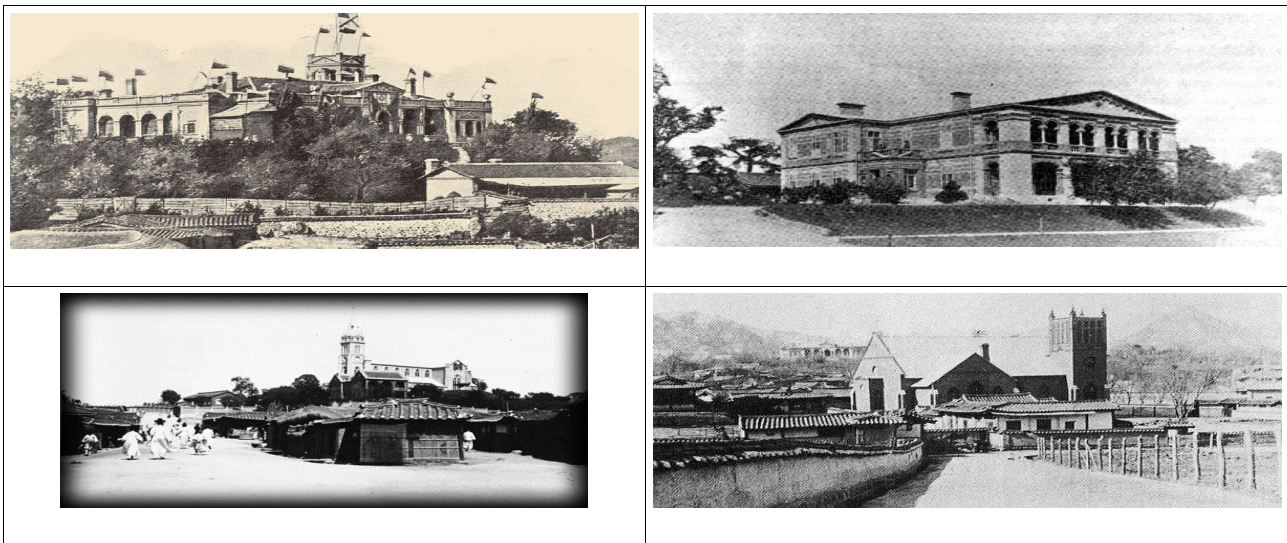

Jeden z pierwszych samochodów w Korei sprowadzonych tam w 1903 r.¹⁶⁷

¹⁶⁶ Źródło: www.hallyunet.com/bbs/board.php?bo_table=g003&wr_id=33, 29.03.2013; www.etnews.com/news/special/2034010_1525.html, 14.04.2013; www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=jazzroi&logNo=30150848764, 14.04.2013.

¹⁶⁷ Źródło: www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=, 29.05.2011.

Aneks nr 24

W kolejności: rosyjskie i brytyjskie poselstwo oraz katolicka katedra Myeongdong i protestancki kościół¹⁶⁸.

Aneks nr 25

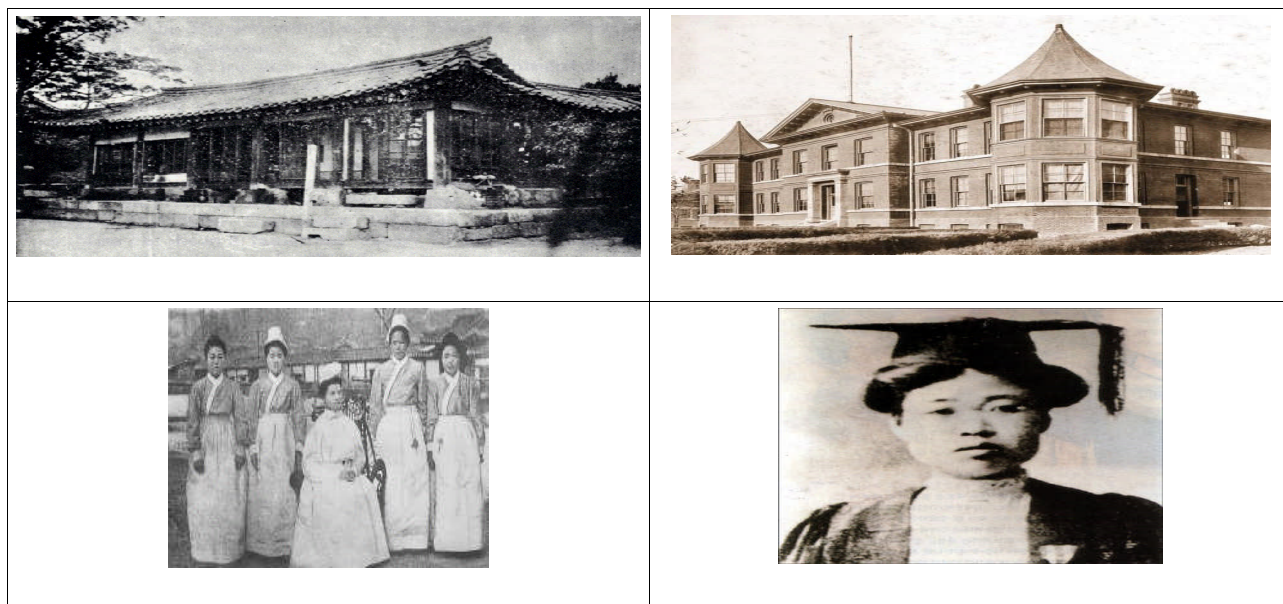

W kolejności: miasto Incheon nocą, Pałac Chunmyon, Pagoda podczas przygotowania do uroczystości oraz uroczystość odegrania hymnu cesarstwa¹⁶⁹.

¹⁶⁸ Źródło: www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=ohyh45&logNo=20147474683, 14.04.2013; www.hallyunet.com/bbs/board.php?bo_table=g003&wr_id=33 29.03.2013.

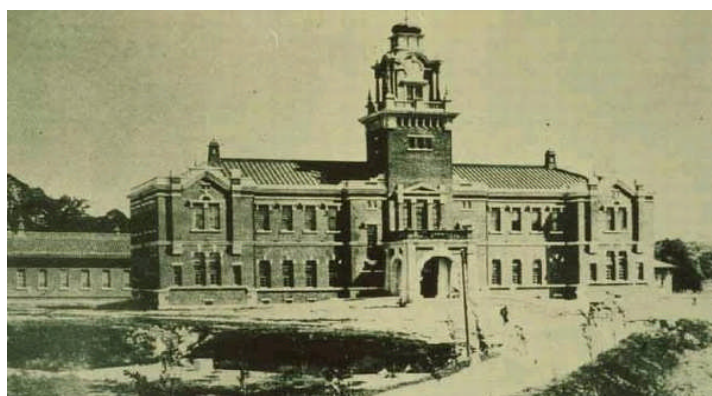
¹⁶⁹ Źródło: www.blog.naver.com/IncheonHistoryView.nhn?blogId=kaeroi&logNo=1098275, 17.04.2013; www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=0AJBo&articleno=17372544&looping=0&longOpen=, 14.04.2013; www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen= 29.05.2011.

Aneks nr 26

W kolejności: pierwszy szpital, szpital Jejung Won, zespół pielęgniarek, Ester Park (1877–1910).¹⁷⁰

Aneks nr 27

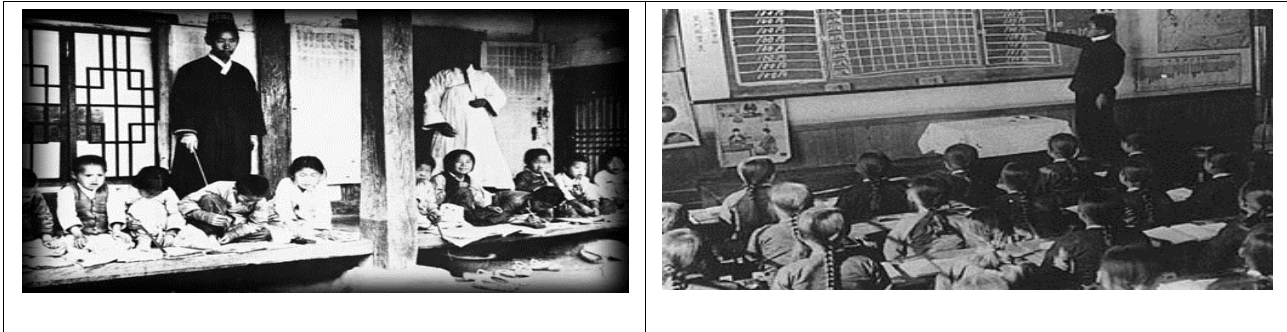

Narodowy Szpital¹⁷¹.

¹⁷⁰ Źródło: www.kyosu.net/news/articleView.html?idxno=27220, 15.04.2013; www.pressian.com/article/article.asp?article_num=60090915184406, 15.04.2013; [www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=](http://www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=;), 29.05.2011.

¹⁷¹ Źródło: [www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=](http://www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=;), 29.05.2011.

Aneks nr 28

W kolejności: państwową i prywatną szkołę¹⁷².

Aneks nr 29

W kolejności: turnieje piłki nożnej, hokeja na trawie, bejsbolu¹⁷³.

¹⁷² Źródło: www.blog.naver.com/PostView.nhn?blogId=contents21&logNo=130071622281 2.04.2013; http://blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=; 29.05.2011.

¹⁷³ Źródło: www.blog.daum.net/_blog/hdn/ArticleContentsView.do?blogid=09yhV&articleno=18164500&looping=0&longOpen=; 29.05.2011.

Streszczenie

Artykuł stara się przybliżyć sytuację Korei w XIX w., uwzględniając stanowisko mocarstw do królestwa koreańskiego, a szczególnie najbliższych jego sąsiadów Chin, Japonii i Rosji najbardziej zainteresowanych ekspansją w tym kraju. Sporo na temat ówczesnego społeczeństwa i ogólnej sytuacji panującej w Korei dostarcza sprawozdanie z podróży Wacława Sieroszewskiego wydanej po raz pierwszy jako zwartej monografii w 1904 r. Artykułu przedstawia reformy mające umocnić kraj, podjęte przez rząd koreański i grupy Koreańczyków tj. Partii Modernizacji „Gachwadarg” powstałej w 1881 r., czy też reformatorów skupionych w Stronnictwie królowej Min. Dodatkowo zamieszczona została analiza jak reformy były odbierane przez społeczeństwo i jak na nie wpływały? W artykule sporo miejsca poświęcono reformom Koreańskim siłom zbrojnym, w których z feudalnej armii, przekształca się w nowoczesne wojsko. Większość przemian opisana został, z jednoczesnym ukazaniem ich na fotografiach z epoki wykonywanych przez przebywających wówczas w Korei cudzoziemców oraz samych Koreańczyków. Pierwsze fotografie wykonano w latach 60-tych XIX w. przez nieznanego autora. Powstały najprawdopodobniej podczas wysłanej do Korei przez Napoleona III karnej ekspedycji. Od tego momentu fotografia stopniowo wkraczała na Półwysep Koreański dokumentując zarówno życie zwykłych ludzi jak i przełomowe wydarzenia stają się tym samym źródłem ukazującym przemiany społeczne w tym kraju.

Summary

The article is trying to bring us nearer to the situation in Korea in 19th century. The article is taking into account positions of powers towards Korean Kingdom, especially its nearest neighbours - China, Japan and Russia. Those countries were the most interested in expansion in Korea. Report from travels of Wacław Sieroszewski contains a lot of information about society and situation in Korea in those days. Those reports were published as monograph for the first time in 1904. The article describes reforms with a view to strengthen the country. Those reforms were undertaken by Korean government and groups of Koreans, for example Modernization Party called „Gachwadarg” (the party was established in 1881) and also reformers concentrated around queen Min. Additionally it contains analysis how the reforms were perceived by the society and what was their influence. There is also quite a lot of information about reforms in Korean army, which was changed from feudal into modern troops. Most of transformations were described and shown on the photographs at the same time. The photographs were taken by foreigners staying at that time in Korea and also the Koreans. The first photographs were taken by unanimous author in sixties of 19th century. They were taken presumably

during expedition sent to Korea by Napoleon the 3rd. From that moment photography became constantly present on Korean Peninsula. It showed the life of ordinary people but also important breakthroughs in Korea. It became important source of knowledge about social changes in Korea.